

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 122/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, Aleja slobody 1890/50, Dolný Kubín, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13CoKR/9/2022 z 15. februára 2023 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1ObdoK/10/2023 z 24. júla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ku ktorému malo dôjsť napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nahradiť mu trovy konania pred ústavným súdom.

2. Podstata sporu spočíva v tom, že žalobkyňa (fyzická osoba) sa v konaní pred všeobecnými súdmi domáhala vylúčenia bytu zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu. Sťažovateľ v spore vystupoval ako žalovaný, pretože je správcom konkurznej podstaty úpadcu.

3. Spor bol rozhodovaný okresným súdom (súd prvého stupňa). Najskôr bol rozhodnutý v prospech sťažovateľa, teda byt zo súpisu konkurznej podstaty vylúčený nebol. Na odvolanie ale do veci zasiahol krajský súd (uznesením sp. zn. 13Co KR/18/2020 z 2. marca 2021; ďalej len „zrušujúce

uznesenie“) a okresný súd v konečnom dôsledku zmenil svoje rozhodnutie na vyhovenie žalobe, čo pre sťažovateľa znamenalo stratu sporu.

4. Proti strate sporu sa sťažovateľ bránil podaním opravných prostriedkov, no ani v odvolacom, ani v dovolacom konaní neuspel, a preto príslušné rozhodnutia súdov napadol ústavnou sťažnosťou.

5. Meritum sporu spočívalo v posúdení, či sporný byt bol spôsobilý byť predmetom prevodu (prostredníctvom kúpnej zmluvy). Toto posúdenie bolo predurčené nasledujúcimi rozhodujúcimi okolnosťami:

6. Úpadca bol zhotoviteľom stavby bytového domu. V istom štádiu rozostavanosti stavby predal jeden z bytov spoločnosti IV. Capital, a. s., a tá ho predala ďalej žalobkyni. Následne bol na úpadcu vyhlásený konkurz. Súdny právne posudzovali spor z hľadiska toho, či predaný byt bol v takom štádiu rozostavanosti, že bol spôsobilý byť predmetom zmluvného prevodu, pretože v tom spočíval procesný útok žalobkyne (tvrdiac svoje vlastníctvo k bytu) a rovnako procesná obrana sťažovateľa (tvrdiac, že nebol).

7. Okresný súd vec vyhodnotil najprv tak, že byt nebol v štádiu rozostavanosti spôsobilom byť predmetom zmluvného prevodu, pretože v čase prevodu (zavkladovaného do katastra nehnuteľností 21. decembra 2009) stavba nebola úplne uzatvorená obvodovými stenami a strešnou konštrukciou. Zohľadňujúc však právny názor krajského súdu (vyslovený v zrušujúcom uznesení), na základe svedeckých výpovedí, fotodokumentácie a znaleckého posudku stavby dospel k opačnému záveru a vec rozhodol nanovo. Tentokrát teda hodnotil zmluvné prevody bytu za platné, pretože skutkovo považoval za preukázané, že stavba bola uzatvorená obvodovými stenami a dom mal strešnú konštrukciu, pričom ukončenie stavby strešnou krytinou nebolo zákonom požadované. Na základe uvedeného okresný súd, ale ani ďalšie súdy neskúmali otázku dobromyseľnosti žalobkyne pri uzatváraní kúpnej zmluvy (čo bolo súčasťou procesnej obrany sťažovateľa), pretože tú považovali za vhodné podrobiť prieskumu len v situácii, že by žalobkyňa nadobudla vlastníctvo k bytu od nevlastníka.

8. Súdny napokon skonštatovali, že žalobkyňa je oprávnenou vlastníčkou bytu, ktorý žiadala vylúčiť z konkurznej podstaty, a tým preukázala, že ohľadom vylúčenia bytu zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu jej svedčí „lepšie právo“ k predmetnému bytu.

9. Obsahom ústavnej sťažnosti sťažovateľ útočí na dobromyseľnosť žalobkyne. Zo spisu poukazuje na to, že skutočným kupujúcim bytu mal byť brat žalobkyne (zároveň konateľ IV. Capital, a. s.), ktorý nepochybne vedel, akým spôsobom mala spoločnosť IV. Capital, a. s., nadobudnúť sporný byt. Zo spisového materiálu je zrejmé, že žalobkyňa sama nezaplatila ani len kúpnu cenu bytu a je možné pochybovať, či kúpna cena mala byť vôbec uhradená jej bratom, pretože tá mala byť vyplatená v hotovosti do rúk konateľa IV. Capital, a. s. (t. j. kúpna cena mala byť uhradená z rúk brata žalobkyne do jeho vlastných rúk ako konateľa IV. Capital, a. s.). Žalobkyňa nielenže nezaplatila za sporný byt, ale pri jeho kúpe nebola ani obozretná v tom zmysle, že by sa aspoň oboznámila so stavom zápisu v katastri nehnuteľností a s listom vlastníctva.

10. Z výpovede žalobkyne je jednoznačne zrejmé, že bola len bratovým bielym koňom, ktorý na ňu kúpil byt. Byt bol prevedený tak, že brat žalobkyne podpisoval kúpnu zmluvu, zaplatil kúpnu cenu, a pritom bol konateľ predávajúceho (IV. Capital, a. s.) a zároveň konateľom predchádzajúceho majiteľa bytu (úpadcu). Celý prevod bytu bol však nezákonný, a to od jeho

počiatku. Uzavreté kúpne zmluvy sú neplatné, pretože k prevodu bytu došlo ešte v čase, keď právne neexistoval, a to preto, že zo skutkového stavu nebolo možné konštatovať také štádium rozostavanosti stavby, že by byty v nej bolo možné predávať. Z uvedených skutočností prípadu je možné abstrahovať aj to, že žalobkyňa nadobudla byt od nevlastníka, čomu *de facto* zodpovedá argumentácia sťažovateľa o potrebe skúmania dobrej viery žalobkyne.

11. Nezohľadnenie uvedených skutočností sťažovateľ vytýka napadnutému rozsudku krajského súdu aj napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, a to v rámci uplatnených odvolacích či dovolacích námietok a uplatnených dôvodov.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

II.1. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

12. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd), ktorého zmyslom je, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a meritórne (vecne) sa zaoberať podanou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

13. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

14. Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd bol oprávnený preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu na základe podaného odvolania, čo aj urobil, avšak podané dovolanie odmietol z dôvodu, že uplatnené dovolacie dôvody nezakladali jeho procesnú prípustnosť. Z uvedeného vyplýva, že existoval iný súd rozhodujúci o ochrane práv sťažovateľa (najvyšší súd), čo vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum napadnutého rozsudku krajského súdu.

15. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu, že nemá právomoc na jej prerokovanie.

II.2. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

16. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie o nesprávnom právnom posúdení veci vykonanom na základe neobjektívneho hodnotenia dôkaznej situácie, pretože súdy vo veci nezohľadnili absenciu dobromyseľného konania žalobkyne pri kúpe sporného bytu.

17. K hodnoteniu dôkaznej situácie ústavný súd vo všeobecnosti uvádza, že vyhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom sporovom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu však nemožno odňať právomoc kasačného zásahu do tohto hodnotenia vtedy, keď je v rozpore so zásadou voľného hodnotenia dôkazov v miere spôsobilej postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti. V opačnom prípade by sa právomoc ústavného súdu odôvodnená požiadavkou ochrany základných práv a slobôd uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy stala neúčinnou (m. m. III. ÚS 90/2015, ZNaU č. 39/2015).

18. Aplikujúc uvedené na prípad sťažovateľa, ústavný súd pripomína, že všeobecné súdy v odôvodneniach napadnutých rozhodnutí presvedčivo zdôvodnili, že právne posúdenie a napokon rozhodnutie veci sa odvíjalo od ustálenia momentu, či sporný byt v rozostavanej stavbe (bytovom dome) bol spôsobilým byť predmetom zmluvného prevodu. Na základe svedeckých výpovedí, fotodokumentácie a znaleckého posudku objektivizovali právny záver, že sporný byt spôsobilý byť predmetom zmluvného prevodu bol. Zisťovanie skutkového stavu nebolo založené len na svedeckých výpovediach, bolo potvrdené fotodokumentáciou aj znaleckým posúdením. Z uvedeného vyplýva, že súdy mali pre prijatie konkrétneho právneho záveru dostatočne racionálne dôvody.

19. Otázka dobromyseľnosti či ľahostajnosti žalobkyne pri uzatváraní kúpnej zmluvy k spornému bytu (v čom spočíva podstata argumentácie ústavnej sťažnosti) nemá pri posudzovaní uvedeného právneho vzťahu význam. Sťažovateľ sa týmto spôsobom vlastne dovoľáva posudzovania dobromyseľnosti právneho úkonu v právnom vzťahu, ktorého nie je účastníkom a neovplyvňuje ho. Skutočnosť, že spoločnosť IV. Capital, a. s., sporný byt previedla na žalobkyňu, je pre meritum sporu, teda pre posúdenie spôsobilosti sporného bytu byť predmetom (prvého a ďalších) zmluvných prevodov skutočnosťou nezohrávajúcou významnú (špecifickú) rolu. Povedané inak, posudzovanie tejto skutočnosti sporovým stranám nemá čo v merite veci priniesť. V tomto zmysle teda argumentácia sťažovateľa nepredstavuje taký argument, ktorý by bol pre posúdenie veci rozhodujúcim, a preto sa naň ani nevyžaduje špecifickejšia odpoveď (m. m. II. ÚS 410/06).

20. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonaných všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

21. Ústavný súd v napadnutom uznesení najvyššieho súdu nezistil taký výklad a aplikáciu zákonných predpisov, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s označenými základnými právami sťažovateľa. Napadnuté uznesenie nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav. Všeobecné súdy vykonali dostatok dôkazov o právnom statuse sporného bytu, tieto vyhodnotili

v ich vzájomnej súvislosti a svoje úvahy o ich hodnotení dostatočne odôvodnili. Ústavný súd nie je povolaný nahrádzať všeobecných súdov pri hodnotení vykonaných dôkazov svojou vlastnou.

22. Na základe uvedeného ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označených základných práv sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu